

dr. L. Požar, rav. A. Senekovič, kan. J. Šušnik, rav. J. Šubie, dr. A. Ušeničnik, ravnatelj Fr. Wiesthaller, profesor J. Macher, dr. Lončar.

Politiški pregled.

* **Avstro-ogrsko vojska.** Iz tistih avstrijskih krogov, ki jim je na tem, da oba parlamenta čimprej dovolita čim največ za vojaštvo, je prinesla „Voss. Ztg.“ članek o zaostalosti avstro-ogrsko armade. Tu se navaja, da se stotnije čimdalje bolj krčijo, ker ni dovolj vojakov. Nove havbice leže nerabljene v arzenalih, ker ni moštva zanje, pri vsem tem pa je italijansko bojno brodogradništvo dva do trikrat močnejše. Vse to mora baje vznemiriti vsakega patrijota in vsakega pristaša — trozveze. Sedaj razpravljajo o novem brambnem zakonu, s katerim bi se vojaška služba skrajšala na dve leti. Člankar pravi, da se to ne sme zgoditi, ako obenem ne zvišajo število novincev. Ako pa zvišajo število rekrutov, bo treba tudi več častnikov in podčastnikov. Nadalje prorokuje člankar državno krizo, ako ne bodo vojaški svetovalci pregovorili cesarja, da se z obema parlamentoma izpregovori o armadi resna beseda. Še več, celo evropsko krizo prorokuje, samo da omehta oba parlamenta.

* **Novi parlament.** Vlada namerava novemu državnemu zboru takoj začetkom zasedanja predložiti načrt zakona o izpremembah opravnega reda. Predvsem naj se določi za nujne predloge ter interpelacije večje število podpisov, nego jih je bilo doslej treba. Temeljitejšo premembo opravnega reda hoče vlada nasvetovati pozneje.

* **Splošna volilna pravica v občinah.** Ker so nemške občine po Češkem in Moravskem zadnje čase imenovala več častnih občanov s prozornim namenom, da pomagajo ohraniti nemštvu občinsko gospodarstvo, napoveduje češko časopisje velike demonstracije ob otvoritvi češkega deželnega zbora. Čehi bodo zahtevali: 1. Enaka, splošna in direktna volilna pravica za občine. 2. Aktivna volilna pravica za častne občane se mora odpraviti.

* **Kronanje ogrskega kralja.** V „Egyetertesu“ priporoča posl. Kmetty, naj bi se povodom jubileja kraljevega kronanja nadvojvoda Franc Ferdinanda kronal za ogrskega kralja. Pisec dokazuje, da se je v ogrski zgodovini že večkrat zgodilo, da se je v pomirjenju vladarja in naroda izvolil in kronal prestolonaslednik že za vlade svojega prednika. Leta 1848. bi se bilo prihranilo Ogrski mnogo bridkosti, ako bi bil Franc Jožef kronan že za vlade Ferdinanda.

* **Za povzdigo šolstva v Dalmaciji.** Iz Zadra poročajo: V zadnjem času se hoče avstrijska vlada kar raztrgati. Stavba nove realke v Sapljetu je že odobrena, v Dubrovniku se pripravlja stavba nove gimnazije, trgovska šola v Sapljetu se ima podržaviti in še druga takšna v deželi ustanoviti. Za izboljšanje ljudskega šolstva je že za l. 1907. nakazanih 150.000 K, za bodoča leta se ta vsota zviša na 300.000 K. Referent za obrtno šolstvo je odpotoval v Dalmacijo, da vpliva pri ureditvi državne strokovne šole za obrtno risanje v Sapljetu in pri pripravih za enako šolo v Zadru ter da dvigne razno domačo industrijo. Tudi druga šolska vprašanja se rešujejo z mrzlično naglostjo, dočim se je celih 100 let, odkar je Dalmacija pri Avstriji, ta dežela dosledno zanemarjala. Odkod ta ljubezen? Avstrija je kakor koketka: dokler so ji Dalmatinci ponujali svojo ljubezen, jo je zavračala; ko so se v reški resoluciji izrekli za združenje s Hrvaško, pa je takoj koketna Avstrija vzplamtela silne ljubezni za Dalmatince. — Za nas Slovence je to ljubavno razmerje silno poučno. Tudi mi se pulimo za ljubezen Avstrije, toda zaman. Niti najpotrebnejših zavodov za narodni razvoj in napredek ne dobimo, ampak breco za breco! Morali se bomo držati zgleda Dalmatincev.

* **Proti duhovniškemu šolskemu nadzorstvu.** V pruski zbornici se je zopet razvilo vprašanje o nadzorstvu v ljudskih šolah. Liberalni in napredni elementi protestujejo proti temu, da se prepušča nadzorstvo šol duhovnikom. Splošno je mnenje, da si duhovništvo v taki službi zagotovi prava, ki mu ne grejo ne po socialnem stališču ne po izobrazbi, zakaj duhovništvo nima nikake pedagoške izobrazbe. Duhovniku manjka v prvi vrsti psihološka in metodiška izobrazba. Nadzorsko službo izrabljajo duhovniki v svoje sebične namene z nekakim gospo-

dovalnim tonom. To je najbolj opaziti v šolskih knjižnicah, kjer manjkajo vsi spisi o fiziki, prirodoslovju, geografiji in sploh o modernem znanstvu. Župnik, ki ima nadzorstvo nad šolo, se smatra za gospodarja šole, a učitelj mu je le gost. — Vse to velja še v večji meri tudi pri nas, kjerkoli gospodari pri krajnem šolskem svetu duhovnik.

* **Angleške finance.** Iz Londona poročajo: L. 1906./07. se je doseglo v državnem gospodarstvu prebitka 129.576.000 K, ki se porabi za poravnavo državnega dolga. Za leto 1907./08. izkazuje proračun nad 13 milijonov K prebitka.

* **Ministri kot poslanci.** Pri zadnjih državnoborskih volitvah je kandidiralo več ministrov. Minister Prade in doktor Pacak sta izvoljena, dr. Fort in Derschatta prideta v ožjo volitev naučni minister Marchet je propadel. Zato je podal demisijo, ki je pa cesar ni prevzel. Baje ga mislijo poklicati v gosposko zbornico.

* **„Ilirija“ državnim poslancem.** Slovenski akademiki zbrani v slov. akad. društvu „Ilirija“ v Pragi, zahtevajo od vseh slovenskih poslancev, ki jih pošlje slovenski narod v državni zbor — naj pripadajo tej ali oni stranki — da uresničijo s slovansko večino upravičeno zahtevo slovenskega naroda po lastnem vseučilišču.

* **Prvo zasedanje državne zbornice.** Kakor javljajo z Dunaja, bo zasedanje nove državne zbornice trajalo približno en mesec. V tem času sprejme zbornica šestmesečni proračunski provizorij, izvoli člane v kvotno deputacijo ter bo razpravljala o lojalitetni izjavi. Adresno debato bo izkušala vlada preprečiti in tudi se pri tem zasedanju ne bodo vršile volitve v delegacije.

* **Volilna reforma na Ogrskem.** Iz Budimpešte javljajo, da je ogrske vladne kroge, zlasti stranko neodvisnosti, presenetil izid volitev v Avstriji, tako da so zgubili prvotno navdušenje za volilno reformo. Boje se, da bi prišlo preveč poslancev nemadžarskih narodnosti v parlament, ako se uvede volilna reforma tudi na Ogrskem.

* **Socialno-demokratska zmaga na Češkem.** Socialno-demokratsko glasilo „Pravo Lidu“ piše od 15. t. m. pod naslovom „Narod smo mi!“ nastopno: Včerajšnji dan nam je za mnogoletna trpljenja in zapostavljenja, ki jih je naša stranka morala prebiti zlasti na Češkem prinesel sijajno zadoščenje. Včerajšnji dan je za češki narod dan časti, in vsi za socialno-demokratske kandidate na Češkem oddani glasovi pridobijo češkemu narodu simpatije in globoko spoštovanje vse civilizovane Evrope.

Vestnik.

„Slovenec“ — ugankar. „Slovenec“ mora slaba presti, ker je že med dnevnimi novicami začel priobčevati — uganke. Kolikor poznamo resnih in svetovnih listov, niso še doslej prakticirali tega. „Slovenec“ je tudi v tem oziru prvi! Zadnje soboto — za ta dan si vedno prihrani najimenitnejše „novice“! — piše: C. kr. deželni šolski svet je odredil, da se letos sklene šola na c. kr. rudniških ljudskih šolah v Idriji izredno že v soboto, dne 6. julija. Pravijo, da se „Učit. Tovarš.“ znese nad tem, ker je bil sklep navadno 15. julija in še pozneje. — Ta znamenita „novica“ je navadna uganka: Kje se znese, zakaj se znese in kako se znese? O, ti prelubi delfiški orakel! Ti prešmentani konfuzni dnevni novičar! Da se mu popolnoma ne zmeša in ne zblede, mu povemo v pomirjenju klerikalnih živcev, da je bil naš list tisti, ki se je pred desetimi leti potezal za izenačenje počitnic na srednjih in ljudskih šolah, da je bil naš list tisti, ki se je z vso odločnostjo uprl svojedobnemu skrajšanju božičnih počitnic in da se je ravno temu energičnemu nastopu zahvaliti, da ni kranjsko ljudskošolsko učiteljstvo dlje trpelo na tem prikrajšanju. Kdor ne verjame, naj pogleda naš list nekoliko let nazaj, pa nam bo pritrdil, da je „Slovenec“ novičarju otemnel spomin, ker mu ga je ubila politiška strast! Proti temu strupu ni zdravila.

Ljubljanska okrajna učiteljska skupščina se je vršila dne 16. maja t. l. z vzporedom, ki je že bil priobčen v „Učit. Tov.“ — Vzored se je vršil tako: Tovarš Furlan je napravil z nekaterimi učenci precejšnje število prostih vaj in vaj s palicami. Točni nastop in precizno izvajanje učencev je zbudilo splošno odobravanje. — Iz poročila g. nadzornika povzamemo: V Ljubljani je 19 učnih zavodov, 107 učnih oseb, 2095 dečkov,

1726 dekline. Salezianci imajo 24 gojencev. Učni uspehi so obče ugodni: 48% prav povoljnih, 33% povoljnih, 11% zadostnih, 8% komaj zadostnih. Disciplina je v vseh razredih prav povoljna. Mestni fizik g. dr. O. Kraje pravi, da se ne zgođe na šolah jako redko pripete. Prva pomoč je zabraniti bolečine. Očesne poškodbe so najnevarnejše; zato se mora hitro poklicati zdravnik. Krvavenje nosu si lečimo z obkladki ali pa moramo s prstom pritisniti na nasprotno nosno kost. Ako zaide kaka reč v nos ali uho, ne smemo instrumenta nikdar rabiti. Pri omotici se položi otroka na svež prostor, odpne obleko in zmoči prsi. — Pri padavici je vtisk na otroke jako hud. Pri davici in škrlatinki ne prezgodaj v šolo! Vsakega otroka, ki kašlja, je pustiti doma. — O šolskem redu v zmislu § 86. dokončnega šolskega in učnega reda za splošne ljudske in meščanske šole je poročal tov. K. Wider. Med posameznimi točkami (vstop v šolo, pred poukom, med poukom, med odmorom, po pouku, zamude, splošne naredbe, vedenje zunaj šole, naznanila, kazni, prestop v drugo šolo in izstop iz šole) se je vnela živahna debata. Za svoj izboren in temeljit referat je žel g. poročevalec obilo priznanja. — Gdč. Sarkova je podala podrobni učni načrt za prirodoznanje za 6., 7., 8. razred osemrazrednih ljudskih šol, gdč. Rekarjeva pa podrobni učni načrt iz zemljepisja in zgodovine za VI., VII. in VIII. razred. Sprejeto vse s pohvalo. Tovariš Črnagoj je stavil dva samostojna predloga, in sicer glede rabe toplotera in o zvišanju dotacije za učila in samoučila, tovariš Marolt pa samostojni predlog glede dobave učil za zgodovinski pouk. Vzame se naznanje poročilo knjižničnega odbora.

Imenovanje. Naredbeni list ministrstva za uk in bogočastje razglašja imenovanje g. Egidija Čeha, šolskega voditelja v Slivju v Istri, učiteljem za slovenski jezik na državnih ljudskih šolah Via Fontana in piazza Lipsia v Trstu.

Prošnja ljubljanskemu mestnemu šolskemu svetu. Ali bi ne bile mogoče pridobiti za ljubljansko učiteljsko uradno skupščino dvorano v „Mestnem domu“. V telovadnici na Ledini mora zaradi pomanjkanja stolov skoro polovica učiteljstva stati po 3 ure.

Javno vprašanje do Njegove prevzišenosti, kneza in škofa lavantinskega. Eden naših tovarišev je prejel to-le pismo:

Št. 137.

Blagorodnemu gospodu N. N., učitelju na V.

Vljudno se povabite, da se pri podpisanemu kot svojemu župniku in duševnemu pastirju ali z obhajilnim listkom ali pa s pismenim potrdilom svojega spovednika izpričate, da ste za Veliko noč zakramente sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa prejeli.

Župnijski urad Olimje, 1. maja 1907.

Jožef Kotnik m. p., župnik.

Ker se učiteljstvo prišteva prosvetni gosposki in je kot tako nastavljeno od šolskih oblasti, ogorčeno protestuje proti temu, da se od njega župnijsko uradno zahteva pismenega izpričevala o prejetem zakramentu sv. Rešnjega Telesa in to tembolj, ker je dotični župnik dne 28. aprila t. l. v javni gostilnici pred gosti izpovedal, da bo on zahteval od imenovanega učitelja dotično pismo potrdilo, sicer ga hoče proglasiti za brezverca. — Učiteljstvo torej vljudno prosi Njegovo prevzišenost, kneza in škofa lavantinskega, blagohotne izjave, ako odobrava ta župnikov korak, ki bi utegnil le še bolj poostriiti razmerje med šolo in cerkvijo.

Iz Virštanja nam poročajo: Nestrpnost olimjskega župnika in podlo maščevalnost kaže tudi dejstvo, da je ovadil nekega učitelja zaradi vplivanja glede volitev naravnost na drž. pravdnštvo v Celju. No, mož se je tam korenito opekel, ker ni drž. pravdnštvo dobilo nikakega tozadevnega delikta, je akt zavrnilo. Spleh ima ta oznanjevalec miru z različnimi ovadbami in tožbami posebno veselje. Prijateljsko pa ma svetujemo, naj miruje, ker mu mora vendar znano biti, da ni zaradi svoje nestrpljivosti in arogantnosti priljubljen niti pri svojih stanovskih sobratih. — Sicer bomo marsikaj razkrili in se ravnali po geslu: Zob za zob!

Nova tiskovina. „Učiteljska tiskarna“ je založila in natisnila novo tiskovino „Seznamek učen—, ki še niso

14 let stari, za katere pa prosijo roditelji ali njih namestniki, da bi se jim izimkoma dovolil predčasni odpust iz šole.“ — Dalje je nanovo natisnila „Načela za obči učni načrt ponavljalne šole.“ Imenovano tiskovino in načrt priporoča naša tiskarna šolskim vodstvom v nakup.

Slavnim hranilnicam in posojilnicam se priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani v izvrševanje hranilnih knjižic, računskih zaključkov itd. Cenjena naročila izvrši točno, okusno in solidno.

Sprejem v c. kr. mornarično akademijo na Reki. Prihodnje šolsko leto, ki se začne 16. septembra, bo sprejetih v I. letnik imenovane akademije 35 gojencev, med temi jih dobi nekaj prosta in napol prosta mesta. Do takih mest imajo pravico sinovi častnikov, vojaških in državnih uradnikov; ostali plačajo na leto 1600 kron v dveh obrokih. Prosilci morajo biti 14, a ne nad 16 let stari ter dokazati, da so dovršili povoljno štiri razrede srednje šole. Prošnje je vlagati do 31. julija. Pogoje o sprejemu pošilja na zahtevo vojno ministrstvo in poveljništvo zavoda.

Uradna učiteljska skupščina za ptujski okraj se vrši dne 3. julija t. l. Uradna vabila se končujejo z besedami: „Die Konferenzteilnehmer wollen sich mit Vormerkheft und Bleistift versehen.“

„Učiteljské Noviny“ simpatično poročajo o organizaciji naprednega slovenskega učiteljstva.

† **Josip Starč.** Dne 13. t. m. je umrl v Ljubljani profesor in bivši ravnatelj realne gimnazije in višje trgovske šole v Zagrebu, gosp. Josip Starč. Pokojnik se je prejšnje čase mnogo bavil z literaturo in je za Mohorjevo družbo spisal znano „Občno zgodovino“. Bil je tudi zvest sotrudnik „Ljubljanskemu Zvonu“, kjer je priobčeval svoje povesti, romane in novele, ki se odlikujejo po gladkem pripovedovanju in po ostri karakteristiki. Sloveča so njegova „Pisma iz Zagreba“. Vrlepu šolniku in izbornemu pisatelju blag spomin!

Na ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1907/1908 nanovo sprejemali gluhonemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. Pogoji za priпуск k pouku, oziroma za sprejem v zavod so: 1.) Gluhonemost ali takšna stopinja naglušnosti, da se dotičnik s posluhom ne more naučiti glasovnega jezika; 2.) izpolnjeno 7. in ne še prekoračeno 12. leto življenja in 3.) primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje. Od sprejetja so brezpogojno izključeni bedasti, slaboumni in božjastni otroci, kakor otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravnotako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna priučiti se glasovnega jezika, ki so v veliki meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljo. Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času. Gojenci morejo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanja in hrano, proti plačilu letnega zneska 300 K. Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu; vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Znotranji gojenci morajo v zavod sledeča oblačila v dobrem stanu in zaznamovana s seboj prinesiti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 naprsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik. Prošnje za priпуск k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je do 15. junija t. l. vlagati pri c. kr. deželni vlad v Ljubljani. Prošnje je opremiti s nastopnimi listinami: a) z rojstnim listom, b) z izpričevalom o cepljenih kozah, c) z zdravniškim izpričevalom o gluhonemosti z napovedjo, kako je ista nastala in o telesni zmožnosti, d) z domovinskim listom, d) s šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik. Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za notranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o premoženju ali pa zavezno pismo, da bo plačeval po 300 K preskrbovalnih stroškov na leto. Pristavlja se še, da se prošnje, ki bi dospele po 15. juniju t. l., ali ki bi bile pomanjkljivo opremljene, ne bodo uvaževale.

Umrl je v Gradeu učitelj J. Krainz, znani pisatelj nemških pravljic pod psevdonimom „Hans von der Sann“. Ime kaže, da je bil slovenskega rodu.

Dr. Jankovič v Kozjem v album. Iz Kozjega nam pišejo: Najvztrajnejši politički priganjač Korošcev je bil nedvomno kozjanski zdravnik dr. Jankovič. Roka umije roko. Njegovi milosti se ima namreč zahvaliti za ta ljubi deželnozborski mandatek — no, in iz hvaležnosti je lazil z njim, za njim in sam prirejal shode po vseh kotih kozjanskega okraja. Pa to nas ne briga, ampak nekaj drugega je, kar nas tangira kot učitelje. Na vseh shodih je govoril o učiteljstvu skrajno žaljivo, hujskal ljudi proti šolstvu in smešil učiteljski stan. V Imenem je govoril zbranim ovčicam, da učiteljstvo ni vredno, da bi si on pete obrisal ob njega, v Podsredi je kvasil, da učiteljstvo študira le par let, potem napravi še neko izkušnjo in dobi za to takoj 1200 K plače in do vpokojenja nad 6000 K itd. Tudi v Sedlarjevem, v Kozjem in drugod je udrihal po učiteljih. — In ta sladkobesedni doktor, ki se je ob vsaki priliki laskal učiteljstvu kot njega prijatelj, zahajal ob zborovanjih v njihov krog, je nedavno tega tudi nagovarjal nekega nadučitelja, naj pristopi v njegovo lažikmetsko zvezo, češ, da bo to najmočnejša stranka. Naj bi vendar pomislil, da posamezni učitelj, ki se zaveda svojega poklica, stori v svojem življenju za vzgojo in naobrazbo slovenskega ljudstva več, kakor bo on sploh kdaj v svojem življenju storil z vsemi recepti! Samo od okrajnega odbora kozjanskega dobi toliko nagrade, kakor znaša vseletna plača učiteljeva. — Toda dovolj za danes! Dr. Jankovič, govoril si, in učiteljstvo te sodi po tem, apelujemo torej na tvojo čast, da se odslej več ne hliniš učiteljstvu in ne zahajaš v njihov krog — ker so se naša pota križala.

Šolske sestre v Celju in — politika. V „Narodnem Listu“ čitamo: Enkrat za vselej mirno opozarjamo č. šol. sestre kot učiteljice na slovenski dekliški šoli, naj v prihodnje opuste nastope v šoli kakor je sledeči: Sestra S. je v tretjem razredu učenke vpraševala, koga bodo njih očetje volili. Na koncu pa se je molilo za „gospoda Povaleja, da bi skoz prišli“. Deklice so to seveda staršem povedale. — Mi zahtevamo, da društvo, ki vzdržuje to šolo, odločno napravi enkrat za vselej konec takemu „učenju“, ker bi sicer morali govoriti drugače.

Goriško. G. Fr. Bajt nadučitelj v Ajdovščini. — Na „Poravek“ k poročilu iz seje c. kr. okr. šol. sveta za goriško okoličico v 19. št. „Uč. Tov.“ izjavljam, da ostajam pri svojem poročilu v 13. št. „Uč. Tov.“ — Zadeva je tako delikatna, da je ne maram razpravljati v javnosti; pojasnim jo pri učiteljskem zborovanju dne 6. junija t. l.

Dornberg, 20. maja 1907.

I. Križman, zastopnik učiteljstva v c. kr. okr. šol. svetu.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit usposobljenosti za ljudske šole s slovenskim učenim jezikom gč. Stipančič Franja; s slovenskim učenim jezikom in iz nemščine kot predmet gč. Einspieler Štefanija, Furlani Olga, Mazi Lina, Slokar Avgusta, Sosič Ana, Zmerzikar Frida in g. Odlasek Josip; s slovenskim in nemškim učenim jezikom gč. Hribar Franja, Oblak Katarina, Pogačnik Marija in Zalar Marija. — V štirih slučajih komisija ni mogla pripoznati usposobljenosti za ljudske šole z nemškim učenim jezikom.

Poslano.*)

Gospod Oblak so govorili. Vzeli so v roke veliko brezovno metlo in začeli pošteno pometati. Kamor stopiš, vse v smeteh, za vsakim oglom polno gnilobe. O, uboga fara, zakaj se ne očediš! Tudi podpisani čepim v tem smradu in še vedno se vlivajo name polne golide napadov. Gospod župnik me je že dvakrat v svojem ljubljensku, znanem „Domoljubu“, pošteno naklestil, zato mu dolgujem nekoliko odgovora.

Kdaj, vprašam Vas, se nisem zmenil za Vaše želje in ukaze? Kaj ste mi zaukazali, da bi se ne bilo zgodilo, kje so tiste želje, ki se niso zgodile?

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon.

Ravno nasprotno. Ni ga menda učitelja na Kranjskem, ki bi bil toliko tlačanil cerkvi kakor sem jaz. Povsod so organisti plačani za šmarnice, povsod dobivajo nagrade za zornice in druga izvanredna opravila. Koliko ste mi pa dali Vi? O misijonu sem bil skozi 10 dni vprežen kakor živina, odjutra do večera dvakrat v šoli, trikrat v cerkvi in zasvoj trud nisem bil vreden niti navadnega „bohlonaj“. Pri pogrebih se mi je godila naravnost krivica, ki vpije do neba. Računi so znašali večkrat od 30—40 glđ, organistu se je pa vrglo 6—7 kronc. Tako ste mi požrli mnogo, mnogo trdo, pošteno zasluženih krajcarjev in jih vtaknili v svojo nenasitno, nikdar polno malho. Lansko leto ste prosili, naj naučim Marijnarec nekaj pesmi. Tudi to sem storil, kaj hočete še več od mene. Nadaljevanje v tem pouku je bilo sploh nemogoče. Menda še niste pozabili na štrajk, da sem ostal sam na kornu. Seveda ste se v mojem stanovanju smehljaje zvižali, češ, saj ste vi gospodar na kornu, ubogati vas morajo, a žal, oni časi in to prakticirate Vi sami najbolj, gospod župnik, minevajo, ko se je kaj zastoj storilo za čast božjo. Za one umazane kronce, ki so jih med letom lovili okrog farovža, jih nisem mogel kar nič za ušesa vleči in sem bil zadovoljen, da so se pri svojih ogromnih dohodkih vsaj toliko redno držali častne službe. Dobro ste vedeli za napetost in mržnjo med mojimi peveci in Marijnarcami, a tiščali ste v me, kakor podrepna muha z zlobnim namenom izvršiti polagoma naklep, ki se Vam je posrečil letošnjo zimo. Čisto vest imam, da sem vestno opravljal svojo službo in se vsekdar ravnal po vaših ukazih v delokrogu cerkvenega organista, Vi ste pa pokazali svoj značaj v taki luči, ki se gabi in studi vsakemu treznomislemu človeku. Zakaj mi očitate izpoved, zakaj podpise, Slov. Narod itd.? Kaj mislite da farani ne vedo, da ni za temi očitanki nič drugega, kot kup grde nevoščljivosti in lakomnosti? Bero pobašem jaz, ste si mislili, novega organista plačam kakor sam hočem in tako se pokaže pred menoj zopet lep kupček dobička. Res, dokaj žita so mi darovali farani, za kar sem jim in jim ostanem hvaležen, a gospod Oblak naj si zapomni, da sem dobil veliko, veliko zavoljo šole v jasen dokaz, kako ljudstvo ceni in upošteva težavno službo učiteljskega stanu.

Vaša usta so bila dolgo polna hvale, kako zadovoljivo ste se izražali o petju in orgljanju in sedaj — naenkrat vse zanič. Če je bilo kdaj kaj proti vaši volji, če ste imeli kako posebno željo, zakaj niste prišli k meni ali me obvestili pismeno, saj loči naju samo cesta. Delali ste vedno le zahrbtno, in takega človeka si usojam imenovati javno podlegahinaveca.

Odločno moram pa tudi odbijati ostudne laži o celih vrstah mož, ki mi ne zaupajo več svojih otrok in zahtevajo naj se ven spravim. Kako grozno! Čudom se čudim, da me niso že kar po Temenici poslali tja dol čez hrvaško mejo. Pa šalo na stran. Pravite, naj vprašamo može iz Dolgenjive, Mačjega dola, Vi ga imenujete Marš dola, Martinje vasi in Vrhovega. Kje je pa ostalih šestnajst vasi? Ali je samo teh dvanajst mož mero-dajnih za celo faro? In še izmed teh je nekaj takih, to je gola in čista istina, ki so Vas obsojali vpričo mene, sedaj se vam pa hlinijo in prilizujejo. Pač žalostno! Danes tukaj, jutri tam. Pri vsem tem pa čutim neko sumničenje in izjavljam: Kdor bo trosil po fari govorico, da sem jaz v kaki zvezi z dejanjem na župnišču, ali da sem koga v to hujskal in nagovarjal, proti temu uvedem brezobzirno strogo kazensko postopanje. Nimam povoda župnika gladiti, saj dovolj ruje proti meni, a ker nisem kriv, se smem in moram pognati za svoje poštenje.

In sedaj moje vsiljevanje. Ali Vas ni sram kot duhovnika, kot božjega namestnika mamiti ljudstvo s takimi lažmi in ga hujskati proti meni? Nikdar in nikjer se nisem vsiljeval že zaradi bolezni ne, vdal sem se le na pritisk faranov, da bi ne imeli z novim organistom nepotrebnih stroškov. Samo to je resnica, vse drugo je izmišljeno. Kar pa veste o mojem ugledu med ljudstvom, kar nič prikrivati, le na dan z njim, jaz nisem brez napak, Vi tudi ne, pa nesiva vsak svoje maslo na solnce.

O logiki rajši molčite. Če človek prebira Vaše klobasarije, bi Vas najrajši poslal nazaj v gimnazijo, četudi imate vrhutega še kup lemenatarskih študij. „Kdo je mož, ki je to naredil“, tri pike. To je — že spet pike, nadzornik, predsednik, zopet pike. Pa